

MEDEDELING

Referentienummer: MLER_008

Datum: 2009-04-01

Gewijzigd: 2019-10-08

Contact: Dienst Lerenden

info.lerenden@katholiekonderwijs.vlaanderen

Leerlingenbegeleiding in de secundaire school - communiceren over privacygevoelige informatie

1 Inleiding

In het kader van leerlingenbegeleiding zijn personeelsleden van scholen nogal eens op de hoogte van informatie die eigenlijk behoort tot het privéleven van een leerling. In deze mededeling wil Katholiek Onderwijs Vlaanderen een kader aanreiken om op een deontologisch en juridisch verantwoorde wijze te communiceren over privacygevoelige informatie zowel binnen de school, als met het CLB, met externe (jeugd)hulpverlening, met ouders.

Deze mededeling staat uiteraard niet op zichzelf. Ze heeft de bedoeling om de algemene principes van de discretieplicht of het ambtsgeheim, van het beroepsgeheim, die worden toegelicht in de mededeling "[Enkele deontologische en juridische aspecten van leerlingenbegeleiding](#)" (MLER_066), te concretiseren. Deze mededeling heeft niet de bedoeling het communiceren over privacygevoelige informatie m.b.t. leerlingen te formaliseren of te proceduraliseren. Ze wil scholen aanzetten tot het voeren van een deontologisch verantwoord beleid, het sensibiliseren van het personeel ...

In deze mededeling formuleren we eerst enkele algemene uitgangspunten om daarna dieper in te gaan op de schoolinterne en de schoolexterne communicatielijnen op het gebied van leerlingenbegeleiding.

2 Relevante regelgeving en rechtsleer

2.1 Regelgeving

- Decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
- Besluit van de Vlaamse regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp
- Decreet van 27 maart 1991 betreffende rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra
- Decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding ([decreet leerlingenbegeleiding](#))

- Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming (AVG))
- Codex Secundair Onderwijs

2.2 Rechtsleer

I. Van der Straete en J. Put, Beroepsgeheim en hulpverlening, Brugge, die keure 2005.

3 Uitgangspunten

Hieronder worden enkele belangrijke uitgangspunten geformuleerd die ook, zij het soms minder expliciet, aan bod komen in de mededeling “[Enkele deontologische en juridische aspecten van leerlingenbegeleiding](#)” (MLER_066). Het spreekt voor zich dat het aanvaarden van deze uitgangspunten niet vrijblijvend is. Ze bepalen a.h.w. de deontologische en juridische krijtlijnen waarbinnen een beleid kan worden uitgetekend m.b.t. het communiceren over privacygevoelige informatie.

3.1 Maximale betrokkenheid van de leerling - handelen in het belang van de leerling

Elke leerling, dus ook de minderjarige leerling, die een beroep doet op de schoolinterne leerlingenbegeleiding wordt maximaal betrokken bij de begeleiding. Dit betekent o.m. dat hij duidelijk wordt geïnformeerd, maar ook dat hij, waar mogelijk, mee beslist welke verdere stappen worden gezet.

Er wordt ook steeds gehandeld in het belang van de leerling. Hierbij wordt rekening gehouden met de concrete context, de andere betrokkenen ... Het belang van de leerling moet dus telkens opnieuw bepaald worden.

3.2 In een onderwijssetting: geen jeugdhulpverlening

De schoolinterne leerlingenbegeleiding heeft een specifieke opdracht die complementair is met de begeleiding die aangeboden wordt door het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB). De CLB's worden als jeugdhulpaanbieder gevat door het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp. Integrale jeugdhulp biedt aan minderjarigen, hun ouders en, in voorkomend geval, hun opvoedingsverantwoordelijken en de betrokken personen uit hun leefomgeving die daar behoefte aan hebben, hulp en zorg op maat die met een grote mate aan flexibiliteit aan de hulpvraag proberen te beantwoorden. Scholen worden door deze wetgeving niet gevat. Een school is bijgevolg geen jeugdhulpaanbieder en kan bijgevolg geen hulp- en zorgverlening, in de zin van het decreet Integrale Jeugdhulp, aanbieden aan leerlingen. Het therapeutisch begeleiden van jongeren die kampen met allerlei ernstige en complexe problemen behoort trouwens ook niet tot de kerntaken van een school. De personeelsleden van een school zijn ook geen hulpverleners. Het zorgbeleid dat een school aanbiedt, kan zich bijvoorbeeld in een voortraject situeren dat aan de jeugdhulpverlening voorafgaat.

Personeelsleden van een school zijn drager van een *discretieplicht*. Dit blijkt uit het decreet leerlingenbegeleiding en de memorie van toelichting hierbij. De memorie geeft uitdrukkelijk aan dat het schoolpersoneel niet gevat is door het beroepsgeheim maar ambtsgeheim heeft.

Het decreet leerlingenbegeleiding zelf bepaalt dat een beleid op leerlingenbegeleiding dat de school ontwikkelt, beantwoordt aan het principe van een discrete uitvoering.

De discretieplicht kan omschreven worden als de plicht om bij het uitoefenen van een ambt of functie geen vertrouwelijke gegevens vrij te geven aan anderen dan die gerechtigd zijn er kennis van te nemen.¹

Art. 14 van het decreet van 27 maart 1991 “De rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding” bepaalt **daarenboven** dat de personeelsleden ertoe gehouden zijn het ambtsgeheim te bewaren.

“Ambtsgeheim” en “discretieplicht” zijn op zich inwisselbare begrippen. “Discretieplicht” geeft echter preciezer weer wat juist wordt bedoeld.

Vermits een school niet aan jeugdhulpverlening doet, is er geen reden om aan (bepaalde) personeelsleden van een school een beroepsgeheim toe te kennen. Dit zou trouwens aanleiding zijn om het spanningsveld dat vandaag de dag bestaat tussen de school enerzijds (discretieplicht) en het CLB anderzijds (beroepsgeheim) te verschuiven naar een schoolintern spanningsveld. Bepaalde personeelsleden, die drager zijn van het beroepsgeheim, zouden dan bepaalde informatie over leerlingen in beginsel niet meer mogen en kunnen delen met collega’s die geen drager zijn van het beroepsgeheim.

Voor leerlingen moet het duidelijk zijn dat geen enkel personeelslid van een school een drager kan zijn van het beroepsgeheim. Psychologen, maatschappelijk werkers die tewerkgesteld worden in een school kunnen voor de schoolinterne leerlingenbegeleiding een meerwaarde betekenen. In de setting van een school kunnen zij echter niet aan jeugdhulpverlening doen (cf. punt 2.2), en zijn zij ook geen drager van het beroepsgeheim. Omwille van diezelfde duidelijkheid moet ook worden vermeden dat bijvoorbeeld een CLB-medewerker tegelijkertijd tewerkgesteld wordt in een school. Op dat moment is hij vanuit zijn ene functie immers drager van een beroepsgeheim en vanuit zijn andere functie een drager van de discretieplicht.

3.3 Personeelsleden van een CLB zijn drager van een beroepsgeheim

Het decreet betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding bepaalt onder meer in art. 8 dat het centrum voor leerlingenbegeleiding binnen de regels van het beroepsgeheim werkt. Alle personeelsleden van een CLB zijn drager van het beroepsgeheim. Het geldt dus zowel voor de artsen, maatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen, verpleegkundigen als de administratieve medewerkers die tewerkgesteld zijn in een CLB. Het beroepsgeheim is dus gebonden aan de setting waarbinnen een werknemer is tewerkgesteld en niet afhankelijk van een diploma dat het personeelslid heeft behaald. Een CLB-medewerker is steeds gebonden door het beroepsgeheim, ook wanneer hij zijn taken gedeeltelijk uitvoert binnen een school. Vermits artikel 7 van het Decreet Integrale Jeugdhulp bepaalt dat alle personen die hun medewerking verlenen aan de toepassing van dit decreet gebonden zijn door het beroepsgeheim is deze bepaling ook relevant voor de CLB-medewerkers. De CLB’s vallen immers onder het toepassingsgebied van het Decreet Integrale Jeugdhulp.

---

¹ I. Van der Straete en J. Put, Beroepsgeheim en hulpverlening, Brugge, die keure 2005, 82, nr. 134.

3.4 Privacywetgeving is van toepassing op de persoonsgegevens van leerlingen die worden verwerkt

Reeds enige tijd wordt aangenomen dat minderjarigen met voldoende oordeelsvermogen (minderjarigen die “tot de jaren van verstand zijn gekomen”) zelfstandig hun persoonlijkheidsrechten uitoefenen. Ook minderjarigen kunnen dus zelfstandig beslissingen nemen met betrekking tot hun persoon. Zo maken ze - al dan niet bewust - zelf uit of en in hoeverre ze hun privéleven willen blootgeven aan anderen.² Deze evolutie heeft ook een invloed op de uitoefening van het ouderlijk gezag door de ouders van de minderjarige. De beslissingen die de minderjarige geacht wordt zelf te kunnen nemen, behoren in de feiten dus niet langer tot het ouderlijk gezag, wat dan weer tot gevolg heeft dat de ouders ook niet langer recht hebben op vertrouwelijke informatie met betrekking tot hun minderjarig kind die zij nodig zouden kunnen hebben om dergelijke beslissingen te kunnen nemen.³

Zo kan een minderjarige met voldoende onderscheidingsvermogen een hulpverlener (bijvoorbeeld een CLB-medewerker) van zijn geheimhoudingsplicht ontslaan. Het is dan belangrijk dat de minderjarige in kwestie in staat is om de betekenis en de gevolgen in te schatten van het feit dat de hulpverlener bepaalde vertrouwelijke informatie zal bekendmaken aan derden.⁴ Het is niet omdat de minderjarige instemt met het doorgeven van vertrouwelijke gegevens dat een hulpverlener dit automatisch zal doen. Hij zal nog steeds afwegen of dit in zijn belang is.

De informationele privacy van leerlingen wordt o.m. beschermd door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze verordening heeft een algemene draagwijdte en is van toepassing op elke verwerking van persoonsgegevens. De AVG is bijgevolg van toepassing op de dossiers van leerlingen die op geïnformatiseerde wijze worden bijgehouden of papieren dossiers die opgenomen zijn in een bestand. Dit heeft tot gevolg dat ook minderjarigen zelf kunnen instemmen met de verwerking van persoonsgegevens.⁵ Daarnaast is het doorgeven van informatie uit deze dossiers (een verwerking in de zin van de AVG) onderworpen aan bepaalde kwaliteitseisen zoals het finaliteits- en proportionaliteitsbeginsel. Voor de sectoren die onder de integrale jeugdhulp vallen, waaronder het CLB, gelden nog strengere eisen.

De AVG verleent de betrokkene (de persoon wiens persoonsgegevens worden verwerkt) het recht om toegang te vragen tot de persoonsgegevens die van hem verwerkt worden. De betrokkene kan kosteloos een kopie verkrijgen van de persoonsgegevens die worden verwerkt. Indien de betrokkene om bijkomende kopieën verzoekt, kan de verwerkingsverantwoordelijke op basis van de administratieve kosten een redelijke vergoeding aanrekenen. Wanneer de betrokkene zijn verzoek elektronisch indient, en niet om een andere regeling verzoekt, wordt de informatie in een gangbare elektronische vorm verstrekt.

Naast de AVG zijn er voor onderwijs nog specifiekere regels van toepassing. De Codex Secundair Onderwijs bepaalt in hoofdstuk 6 “Toegang tot en verwerking van persoonsgegevens” het volgende:

---

² I. Van der Straete en J. Put, Beroepsgeheim en hulpverlening, Brugge, die keure 2005, 102, nr. 174.

³ I. Van der Straete en J. Put, Beroepsgeheim en hulpverlening, Brugge, die keure 2005, 102, nr. 174.

⁴ I. Van der Straete en J. Put, Beroepsgeheim en hulpverlening, Brugge, die keure 2005, 194, nr. 388.

⁵ I. Van der Straete en J. Put, Beroepsgeheim en hulpverlening, Brugge, die keure 2005, 102, nr. 174.

- Art. 123/6
Bij verandering van onderwijsinstelling door een leerling worden tussen de betrokken onderwijsinstellingen leerlingengegevens overgedragen onder de volgende gezamenlijke voorwaarden:
  - de gegevens hebben enkel betrekking op de leerlingenspecifieke onderwijsloopbaan
  - de overdracht gebeurt enkel in het belang van de persoon op wie de onderwijsloopbaan betrekking heeft
  - tenzij de regelgeving de overdracht verplicht stelt, gebeurt de overdracht niet indien de betrokken personen er zich expliciet tegen verzetten na, op hun verzoek, de gegevens te hebben ingezien
  - een kopie van het verslag of gemotiveerd verslag van een CLB in het kader van het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften dient verplicht te worden overgedragen door de oude school aan de nieuwe school. Tevens zal het CLB dat verbonden was aan de oude school een kopie van het verslag of gemotiveerd verslag verplicht overdragen aan het CLB, dat verbonden is met de nieuwe school. In het belang van de optimale begeleiding van de betrokken leerling en de organisatie van de school kunnen ouders zich tegen deze overdracht niet verzetten.
- Art. 123/7
De betrokken leerling en de betrokken personen hebben een recht op inzage in en toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens, die worden verzameld door de school (...).
Indien na de toelichting blijkt dat de betrokken leerling of de betrokken personen een kopie willen van de leerlingengegevens (...), hebben ze kopierecht. Iedere kopie dient persoonlijk en vertrouwelijk behandeld te worden en mag enkel gebruikt worden in functie van de onderwijsloopbaan van de leerling.
Met toepassing van artikel 23, lid 1, i), van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) wordt, in de gevallen waarin volledige inzage afbreuk zou doen aan de rechten van derden, inzage in de gegevens verleend in de vorm van een gesprek, gedeeltelijke inzage of rapportage.

De vraag rijst hoe deze specifieke onderwijsbepalingen zich verhouden tot de AVG indien de persoonsgegevens juist privacygevoelige informatie betreffen. Er bestaan immers twee opmerkelijke verschillen.

- In de eerste plaats is diegene die toegang kan verkrijgen tot de verwerkte persoonsgegevens verschillend. De AVG aanziet de betrokkene zelf als rechthebbende, met name de persoon wiens persoonsgegevens worden verwerkt. Dit heeft tot gevolg dat dit recht toekomt aan de leerling zelf, mits hij uiteraard voldoende onderscheidingsvermogen heeft. De Codex Secundair Onderwijs daarentegen spreekt van “de betrokken leerling en de betrokken personen”. Het begrip “betrokken personen” is hierbij als volgt gedefinieerd: “de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de minderjarige leerling onder hun bewaring hebben of de meerderjarige leerling zelf”. De betrokken personen zullen doorgaans de ouders van de leerling zijn.
- In de tweede plaats is de wijze waarop toegang wordt verleend verschillend. Volgens de AVG heeft de betrokkene meteen recht op een kopie. Volgens de Codex Secundair Onderwijs geldt er eerst het recht op inzage en toelichting en vervolgens een recht op een kopie (een toegang in twee trappen).

Omdat het hier juist gaat om privacygevoelige informatie, is Katholiek Onderwijs Vlaanderen van mening dat het belang van de leerling zelf steeds voorop moet komen te staan (zie punt 2.1). Vandaar dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen het standpunt inneemt dat het aan de leerling zelf toekomt om zijn toegangsrecht uit te oefenen. Gelet op de AVG kan hij een kopie bekomen. Op basis van de specifieke onderwijsbepalingen kan de school voorstellen om eerste inzage te verlenen en toelichting te geven. Als de leerling echter meteen een kopie wenst, kan hem dit niet worden geweigerd.

Tot slot gaat Katholiek Onderwijs Vlaanderen ervan uit dat privacygevoelige informatie niet uitsluitend betrekking heeft op de onderwijs specifieke loopbaan van een leerling. Bij schoolverandering worden privacygevoelige gegevens dus enkel overgedragen aan de nieuwe school mits uitdrukkelijke toestemming van de leerling zelf.

In het punt 4.5 van deze mededeling wordt nader ingegaan op de informatiedoorstroming van de school naar de ouders.

4 Communicatielijnen

4.1 Algemeen

4.1.1 *Enkele handvatten*

Hieronder worden enkele handvatten aangereikt om correct om te gaan met het doorgeven van privacygevoelige informatie over leerlingen binnen een schoolcontext. **Het is de bedoeling handvatten aan te reiken om er voor te zorgen dat iedereen die in een schoolcontext omgaat met leerlingen beschikt over de nodige informatie om op een adequate en verantwoorde wijze zijn job te kunnen doen.** Uit wat volgt zal blijken dat niet alle personeelsleden noodzakelijk over alle - al dan niet privacygevoelige - informatie moeten beschikken om dit te kunnen doen.

Het is heel uitdrukkelijk niet de bedoeling om de communicatiestromen binnen een school te formaliseren of proceduraliseren. Wel is het de bedoeling om de verplichtingen die voortvloeien uit de discretieplicht te verduidelijken, aanschouwelijker te maken.

4.1.2 *Privacygevoelige informatie*

Onder privacygevoelige informatie verstaan we alle informatie die nauw verweven is met het privéleven van de leerling. Het gaat meestal om informatie die geen directe band heeft met het schoolleven maar er wel een invloed op kan hebben. Het is informatie die men in vertrouwen verneemt van de leerling zelf of van derden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verhaal dat een leerling doet over de vele ruzies thuis, tussen hemzelf en zijn ouders of tussen zijn ouders onderling. Maar het kan evengoed gaan om een leerling die vertelt dat een medeleerling zichzelf krast. Ook een leerling die komt vertellen dat ze zwanger is, geeft een deel van haar privéleven bloot.

De psychosociale gegevens die een directe band hebben met het schoolleven (bijvoorbeeld functioneren in een klascontext), gegevens over de studieloopbaan en de leerhouding worden niet beschouwd als privacygevoelige informatie.

4.1.3 Principe

Als principe gaan we er van uit dat er **zo weinig mogelijk over de hoofden en achter de rug van de leerling** gebeurt. In beginsel zijn leerlingen immers reeds vanaf een jonge leeftijd bekwaam om op te komen voor hun belangen. Dit principe moet niet enkel gehanteerd worden door personeelsleden die sterk betrokken zijn bij de leerlingenbegeleiding, maar ook door de vakleerkrachten, de opvoeders ... Verder moeten bij het doorgeven van deze privacygevoelige informatie immers een aantal wettelijke bepalingen nageleefd worden die voortvloeien uit de discretieplicht waaraan personeelsleden van een school gebonden zijn, het beroepsgeheim van de CLB-medewerkers, het respect voor de privacy van de leerling.

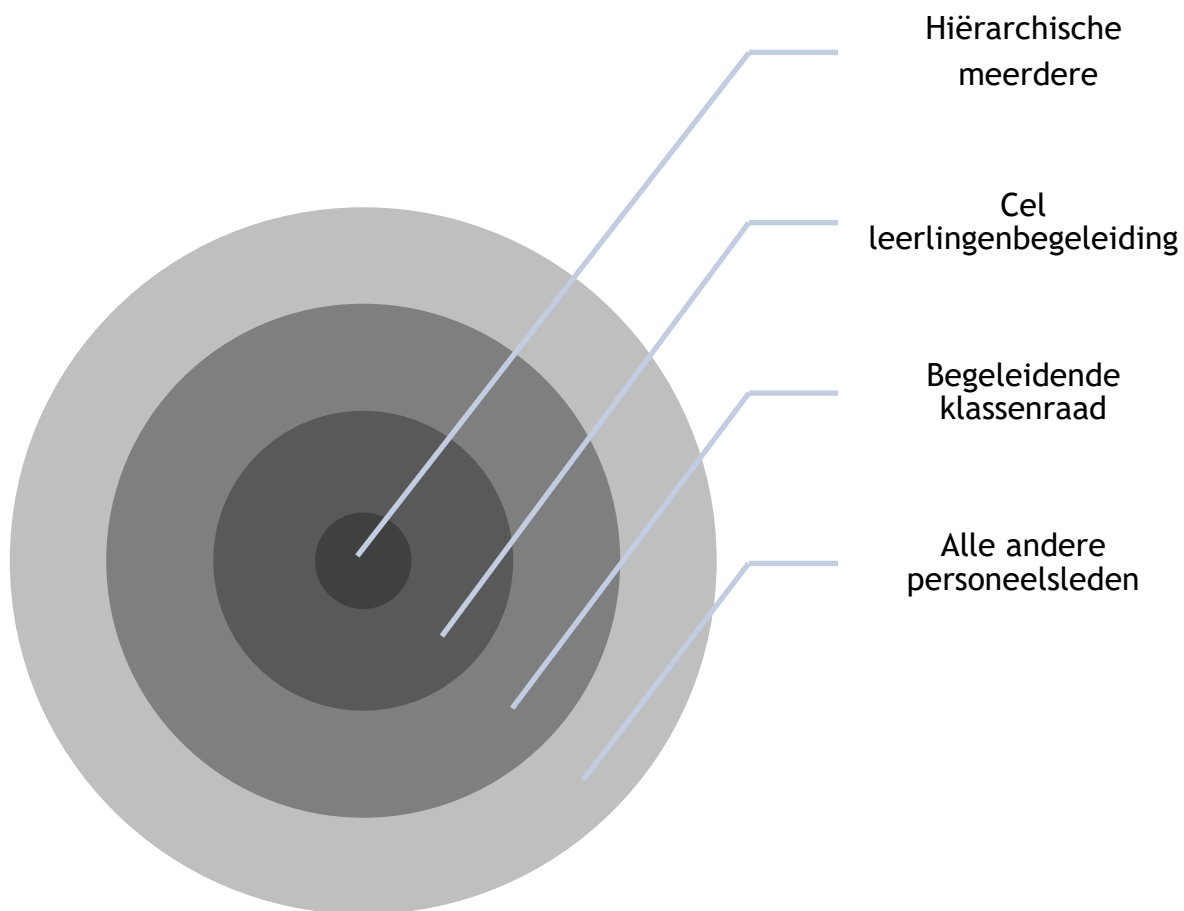
4.2 Binnen de school

Binnen een school kunnen de personeelsleden, naargelang hun positie ten opzichte van een concrete leerling, worden ondergebracht in zogenaamde kringen van ambtsgenoten. **Afhankelijk van de kring waartoe het betrokken personeelslid behoort heeft het meer of minder privacygevoelige informatie nodig om op een pedagogisch verantwoorde manier met een leerling om te gaan.**

Binnen een school onderscheiden we de volgende kringen van ambtsgenoten:

- **hiërarchische meerdere:**
de hiërarchische meerdere is de persoon die binnen de school de **eindverantwoordelijkheid** draagt op het vlak van leerlingenbegeleiding (directeur/adjunct-directeur).
- **leden van de cel leerlingenbegeleiding:**
in de cel leerlingenbegeleiding zijn - meestal - een aantal personeelsleden van de school opgenomen die **een taak op zich nemen i.v.m. leerlingenbegeleiding** (afhankelijk van de school kan het gaan om graad-coördinatoren, leerlingenbegeleiders, opvoeders ...). Meestal is de hiërarchische meerdere ook aanwezig op de vergaderingen van de cel leerlingenbegeleiding, evenals de CLB-medewerker (afhankelijk van de concrete afspraken die hierover worden gemaakt tussen de school enerzijds en het CLB anderzijds).
Occasioneel kan ook een personeelslid dat van nabij betrokken is bij de problematiek waarmee een specifieke leerling kampt (bijvoorbeeld doordat het personeelslid in vertrouwen werd genomen door een leerling) aansluiten bij de cel leerlingenbegeleiding. Uiteraard blijft die aanwezigheid beperkt tot de opvolging van de concrete leerling.
- **leden van de begeleidende klassenraad:**
tot deze kring behoren **alle leden van de begeleidende klassenraad**, dus ook bijvoorbeeld de leden van het ondersteunend personeel die deelnemen aan de vergaderingen van de begeleidende klassenraad.
- **andere personeelsleden:**
tot deze laatste kring behoren **alle andere personeelsleden** van de school. Afhankelijk van een concrete situatie (bijvoorbeeld de begeleiding van een extra-murosactiviteit) kunnen bepaalde personeelsleden die behoren tot deze kring (bijvoorbeeld leden van het ondersteunend personeel) ook nood hebben aan bepaalde privacygevoelige informatie.

De grijstint geeft een eerste indicatie van de mate waarop welke kring van ambtsgenoten recht heeft op privacygevoelige informatie (donkergrijs: recht op alle informatie; lichtgrijs: slechts in zeer beperkte mate recht op privacygevoelige informatie).

4.2.1 *Personeelslid* → *hiërarchische meerdere en/of cel leerlingenbegeleiding*

Wanneer een personeelslid over privacygevoelige informatie beschikt over een leerling, is het personeelslid verplicht alle informatie waarover het beschikt door te geven aan, conform de afspraken daarover gemaakt in de school, de hiërarchische meerdere en/of cel leerlingenbegeleiding. Een draager van de discretieplicht is immers, met het oog op de verbetering van de organisatie, de werking van de dienst en de persoonlijke ambtsuitoefening, verplicht informatie uit te wisselen. Dit betekent echter niet dat elke collega recht heeft op al deze informatie. Een personeelslid dat beschikt over privacygevoelige informatie over een leerling, zal deze informatie dus nooit op eigen houtje meedelen aan de leden van begeleidende klassenraad of aan andere collega's.

Wanneer aan een personeelslid in vertrouwen wordt meegedeeld, al dan niet door de leerling zelf, dat hij/zij of een andere leerling slachtoffer of dader is van strafbare feiten gepleegd, binnen of buiten de schoolcontext, gelden dezelfde principes. Conform de afspraken daarover gemaakt in de

school, moet de hiërarchische meerdere en/of cel leerlingenbegeleiding daarover worden geïnformeerd. Of deze informatie dan gemeld moet worden aan de gerechtelijke autoriteiten valt buiten het bestek van deze mededeling.

4.2.2 *Hiërarchische meerdere en/of cel leerlingenbegeleiding → begeleidende klassenraad*

Nadat de hiërarchische meerdere en/of cel leerlingenbegeleiding kennis hebben genomen van deze privacygevoelige informatie (cf. punt 4.2.1) beslissen zij welke verdere stappen moeten worden ondernomen. Afhankelijk van de ernst van de problematiek en de mate waarin (een vorm van) jeugdhulpverlening aangewezen is, zal ook de CLB-medewerker hierbij worden betrokken.

Het doorgeven van privacygevoelige informatie aan de leden van de begeleidende klassenraad gebeurt zoveel mogelijk in overleg met de leerling (en/of zijn ouders) en op basis van het **“need to know, not nice to know”-beginsel**. Dit beginsel kan gehanteerd worden als een filter door de vraag te stellen: **“Wat moeten (noodzakelijkheidseis) de leden van de begeleidende klassenraad nu weten om op een pedagogisch verantwoorde wijze (finaliteitseis) met deze leerling om te kunnen gaan?”** Bij het maken van deze afweging wordt, indien mogelijk, ook de leerling zelf betrokken. Indien de leerling daar geen bezwaar tegen heeft, kunnen ook zijn ouders hierbij betrokken worden. Vanuit een begeleidingsperspectief bekeken, verdient dit zelfs de voorkeur, ook al is dit in de praktijk niet altijd even gemakkelijk te realiseren.

Het is ook mogelijk dat de leden van de begeleidende klassenraad in beginsel niet, en later wel worden geïnformeerd over een bepaalde - privacygevoelige - problematiek waarmee een leerling kampt. Zij hebben enkel recht op die **informatie die op dat moment noodzakelijk is** om op een pedagogisch verantwoorde wijze met die leerling om te gaan. Wat men graag zou willen weten, maar wat op dat moment niet strikt noodzakelijk is, wordt niet meegedeeld aan de leden van de begeleidende klassenraad.

Het is duidelijk dat de privacygevoelige informatie die aan de leden van de begeleidende klassenraad wordt meegedeeld, door deze leden **niet verder wordt verspreid**. Zij mogen deze informatie dus niet delen met andere collega's! De personeelsleden die privacygevoelige informatie ontvangen, moeten zich hier terdege van bewust zijn.

4.3 **Met CLB-medewerker**

In wat volgt bespreken we de informatiedoorstroming tussen de school en de CLB-medewerker en omgekeerd. De CLB-medewerker kan immers door elk personeelslid van een school worden gecontacteerd. We denken bijvoorbeeld aan een leraar die in vertrouwen werd genomen door een leerling en raad wil vragen aan een CLB-medewerker, aan een directeur die, na hierover ingelicht te zijn door een leerlingenbegeleider, een situatie verder wil bespreken met de CLB-medewerker, of aan een lid van de begeleidende klassenraad dat n.a.v. een leerlingenbespreking één en ander verder wilt uitdiepen met de CLB-medewerker.

4.3.1 *Personeelslid - CLB-medewerker*

Het is **niet vanzelfsprekend** dat een personeelslid van een school rechtstreeks contact opneemt met een CLB-medewerker om privacygevoelige informatie uit te wisselen, zonder vooraf de hiërarchische meerdere, de cel leerlingenbegeleiding te informeren.

In **uitzonderlijke omstandigheden**, bijvoorbeeld wanneer een leerling zich in een acute gevaarsituatie bevindt, kan een personeelslid van een school rechtstreeks contact opnemen met de CLB-medewerker om bepaalde privacygevoelige informatie over een leerling door te geven. Op die manier kan de CLB-medewerker bijvoorbeeld de nodige hulp verlenen.

Een dergelijke melding ontheft het personeelslid echter niet van zijn verplichting om de hiërarchische meerdere te informeren (cf. punt 4.2.1) en gebeurt dan ook best in samenspraak met deze hiërarchische meerdere of de cel leerlingenbegeleiding.

4.3.2 *Begeleidende klassenraad - CLB-medewerker*

Op de begeleidende klassenraad kan normaal geen 'ongefilterde' privacygevoelige informatie aan bod komen (cf. punt 4.2.1). Indien dit toch het geval zou zijn, verstrekt de begeleidende klassenraad, indien begeleiding van de leerling door het CLB aangewezen is, alle privacygevoelige informatie aan de CLB-medewerker.

4.3.3 *Hiërarchische meerdere/cel leerlingenbegeleiding - CLB-medewerker*

De hiërarchische meerdere of cel leerlingenbegeleiding bezorgt alle privacygevoelige informatie aan de CLB-medewerker zodat die ten volle kan betrokken worden bij begeleiding van de leerling. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenspraak met de leerling zodat de leerling weet wie er geïnformeerd wordt.

4.3.4 *CLB-medewerker - school*

De CLB-medewerker is drager van het beroepsgeheim waardoor het voor de CLB-medewerker niet vanzelfsprekend is om informatie die onder het beroepsgeheim valt, uit te wisselen met een school. Het is belangrijk hierbij op te merken dat het beroepsgeheim **van toepassing is op geheimen**, bijvoorbeeld datgene wat een leerling uitdrukkelijk of stilzwijgend toevertrouwt aan de CLB-medewerker. Echter ook bepaalde zaken die de CLB-medewerker hoort of ziet, kunnen beschouwd worden als geheimen. Deze informatie mag in principe niet worden uitgewisseld.

Uiteraard is het niet de bedoeling dat het beroepsgeheim het samen begeleiden van leerlingen door CLB en school hindert. De CLB-medewerker bespreekt dan ook telkens met de leerling wat zeker aan de school moet worden meegedeeld om een passende opvang van de leerling op school maximaal te garanderen. Het decreet betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding bepaalt via artikel 14 dat relevante informatie mits toestemming kan worden uitgewisseld met een school. Bij een uitwisseling moeten ook de regels van het beroepsgeheim in acht worden genomen. Het is dus belangrijk dat de leerling instemt met het meedelen van gegevens. Indien de leerling de vertrouwelijkheid blijft claimen, kunnen geheimen niet worden meegedeeld.

Informatie die de leerling niet wenst uit te wisselen, wordt bij voorkeur niet uitgewisseld. Indien deze informatie echter noodzakelijk is voor de leerkrachten om hun taak naar behoren te vervullen, kan de CLB-medewerker in het belang van de leerling toch een **handelingsgerichte vertaling** van deze informatie doorgeven. Strikt medische gegevens kunnen **niet** uitgewisseld worden met de school, **tenzij de leerling hiermee uitdrukkelijk toestemt**. De arts of verpleegkundige kan wel aanwijzingen geven waar de leerkrachten rekening mee kunnen houden.

De informatie wordt gedeeld met die personen (kringen van ambtsgenoten) die de **informatie nodig hebben** in het kader van een goede opvolging van een concrete leerling (wie moet wat weten om op

een pedagogisch verantwoorde manier met de betrokken leerling om te gaan?). In het ene geval is dit de hiërarchische meerdere, in een ander geval kan dit de cel leerlingenbegeleiding zijn en soms ook de begeleidende klassenraad. Het spreekt voor zich dat de informatie door deze personen niet verder wordt verspreid. Ze blijft m.a.w. beperkt tot de kring van ambtsgenoten waarmee de CLB-medewerker informatie heeft uitgewisseld.

4.4 Met externe (jeugd)hulpverlening

Onder externe (jeugd)hulpverlening vallen alle hulpverleners die drager zijn van het beroepsgeheim.

In het kader van de uitwisseling van privacygevoelige informatie met externe (jeugd)hulpverlening, moet eerst verwezen worden naar de **draaischijffunctie van het CLB**. Indien de school en het CLB aan een leerling onvoldoende ondersteuning kan bieden, dan zal het CLB vanuit zijn draaischijffunctie leerlingen doorverwijzen naar een meer specifieke vorm van (jeugd)hulpverlening. Het is aangegeven dat de school minstens geïnformeerd wordt over dergelijke beslissingen, dat ze eventueel in samenspraak met haar genomen worden. De cel leerlingenbegeleiding zal meestal de aangewezen kring van ambtsgenoten zijn om dergelijke zaken te bespreken.

4.4.1 *Personeelslid - externe (jeugd)hulpverlening*

Een personeelslid **neemt normalerwijze niet zelf rechtstreeks contact op** met de externe (jeugd)hulpverlening, tenzij het betrokken personeelslid zou optreden als vertrouwenspersoon van een minderjarige in de integrale jeugdhulp. In uitzonderlijke situaties, bijvoorbeeld bij een acute gevaarsituatie waarin een leerling zich bevindt én het CLB is onbereikbaar, kan een personeelslid externe (jeugd)hulpverlening informeren om op een adequate wijze hulp te verlenen aan de betrokken leerling.

Het desbetreffende personeelslid zal zijn hiërarchische meerdere ook zo snel mogelijk informeren.

4.4.2 *Externe (jeugd)hulpverlening - personeelslid/begeleidende klassenraad*

Het is **niet aangegeven** dat externe (jeugd)hulpverlening rechtstreeks personeelsleden of leden van een begeleidende klassenraad contacteert en informeert.

4.4.3 *Hiërarchische meerdere/cel leerlingenbegeleiding - externe (jeugd)hulpverlening*

In samenspraak met de CLB-medewerker én, indien mogelijk, de betrokken leerling kan de hiërarchische meerdere of de cel leerlingenbegeleiding contact opnemen met de externe (jeugd)hulpverlening. Zij zullen later, samen met de CLB-medewerker en, indien mogelijk, met de leerling, nagaan welke informatie, op basis van het “need to know, not nice to know”-beginsel wordt doorgegeven aan de leden van de begeleidende klassenraad (cf. punt 4.2.2).

4.4.4 *Externe (jeugd)hulpverlening - hiërarchische meerdere (cel leerlingenbegeleiding)*

Externe (jeugd)hulpverlening kan over relevante informatie beschikken voor het schoolpersoneel om op een pedagogisch verantwoorde manier om te gaan met een bepaalde leerling. Wegens het beroepsgeheim dat op deze hulpverleners rust is het ook voor hen verre van vanzelfsprekend om privacygevoelige informatie uit te wisselen met een school (cf. punt 4.3.4).

Ook hier kan de externe (jeugd)hulpverlening een beroep doen op de draaischijffunctie van het CLB. Soms is het voor externe (jeugd)hulpverlening immers gemakkelijker te verantwoorden om informatie uit te wisselen met een CLB-medewerker die gebonden is door het beroepsgeheim. Die

CLB-medewerker kan dan op zijn beurt oordelen welke informatie doorstroomt naar de hiërarchische meerdere en/of cel leerlingenbegeleiding. Mits er goede afspraken zijn, o.a. met het CLB, kan de externe (jeugd)hulpverlening, mits de nodige terughoudendheid in acht wordt genomen, deze informatie rechtstreeks uitwisselen met de hiërarchische meerdere en/of cel leerlingenbegeleiding rekening houdend met het beroepsgeheim.

4.5 Ouders

4.5.1 Algemeen

Uiteraard blijven de ouders, ook wanneer het om leerlingenbegeleiding gaat, een belangrijke partner van de school. Als eerste opvoedingsverantwoordelijke moeten ze ook als dusdanig worden erkend. Ondanks het feit dat ouders **de eerste opvoedingsverantwoordelijke** blijven, en beschikken over het ouderlijk gezag, is het **niet langer vanzelfsprekend** om privacygevoelige informatie waarvan hun kind wenst dat ze daarvan niet op de hoogte worden gebracht, **zonder meer** uit te wisselen. Hierdoor ontstaat er, meestal in zeer delicate en gevoelige situaties, een **spanningsveld**. Vanuit een begeleidingsperspectief bekeken is het immers vaak aangewezen dat de ouders betrokken worden bij de hulpverlening. De toegenomen handelingsbekwaamheid van de minderjarige kan dit in een aantal situaties echter bemoeilijken of zelfs beletten.

Zodra een leerling over voldoende oordeelsvermogen beschikt om zelfstandig over zijn persoonlijkheidsrechten te beschikken, is het niet geoorloofd dat een personeelslid, zonder medeweten van de leerling, privacygevoelige informatie doorgeeft aan de ouders van de leerling. Dit principe hanteren als uitgangspunt is niet steeds eenvoudig. Evenwel moet aanvaard worden dat minderjarigen reeds op jonge leeftijd een aantal rechten zelfstandig uitoefenen, waardoor het ouderlijk gezag aan invloed inboet. Als een leerling niet wenst dat zijn ouders geïnformeerd worden, zal er **veel tijd geïnvesteerd moeten worden** in overleg met de leerling. Waarom wil hij/zij niet dat de ouders geïnformeerd worden? Is dit gerechtvaardigd? Op basis van een volledige context zal dit, samen met de CLB-medewerker en/of andere professionele hulpverleners, uitgeklaard moeten worden. Aan de minderjarige leerling een absolute geheimhouding garanderen t.a.v. zijn ouders kan een adequate hulpverlening soms beletten, vandaar dat dit aspect vaak het eerste en belangrijkste aandachtspunt is bij de begeleiding van een leerling.

4.5.2 Personeelslid - ouders

Wanneer er **twijfel** is omtrent het meedelen van bepaalde privacygevoelige informatie aan de ouders, vindt er best een **voorafgaandelijk overleg** plaats met de hiërarchische meerdere. Dergelijke delicate gesprekken gebeuren dan ook best niet alleen door het betrokken personeelslid, maar steeds in samenspraak met de hiërarchische meerdere. Eenzelfde terughoudendheid moet aan de dag gelegd worden wanneer ouders, die bijvoorbeeld verwikkeld zitten in een echtscheidingsprocedure, informeren naar zeer specifieke aspecten van het schoolleven.

4.5.3 Begeleidende klassenraad - ouders

Normaliter beschikt de begeleidende klassenraad niet over privacygevoelige informatie (cf. punt 4.2.1). Indien dit toch het geval zou zijn, zal steeds **in overleg** met de hiërarchische meerdere of cel leerlingenbegeleiding bekeken moeten worden welke informatie doorgegeven kan worden. Hier geldt dezelfde terughoudendheid zoals beschreven in punt 4.5.2.

4.5.4 Hiërarchische meerdere/cel leerlingenbegeleiding - ouders

Enkel deze kringen van ambtsgenoten zijn in beginsel gerechtigd om privacygevoelige informatie door te spelen naar de ouders. Zij houden daarbij steeds rekening met hetgeen geduid werd onder punt 4.5.1.

4.5.5 Ouders - school

Ouders die aan de school privacygevoelige informatie verstrekken m.b.t. hun kind en daarbij uitdrukkelijk de boodschap meegeven dat hun kind niet mag weten dat de school over deze informatie beschikt, zorgen ervoor dat een school en haar personeelsleden in **een zeer moeilijke, dubbele positie** terecht komen. Elke begeleiding van de leerling is immers onmogelijk omdat de school eigenlijk niet weet dat er een probleem is. In dergelijke situaties is het aangewezen dat de school, ondersteund door het CLB, in overleg treedt met deze ouders om het gesprek met hun kind te mogen aangaan. In overleg moet dan gezocht worden naar de beste aanpak.

